

лешка под бр. 15 и вели, дека според неговото мислење во случајот се однесувало на Италијаните како најблиски потомци на Римјаните. А во забелешката под бр. 26 објаснува како во ракописите зборовите *eaum oppidum* биле погрешно прочитани како *Moesum* о. град на о. Вис, додека овој град никаде во античната литература не се спомнува.

Преводот на проф. В. Гортан како и издадениот оригинален латински текст заедно со другиот материјал: увод, коментар и забелешки всушност претставува една добра студија, која може да послужи како голем придонес на научното поле.

Т. Ефремов, Скопје.

REISEBILDER des Herakleides mit Einleitung. Text, Uebersetzung und Kommentar mit einer Uebersicht über die Geschichte der griechischen Volkskunde von Friedrich Pfister; Oesterreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse, Sitzungsberichte, 227 Band, 2 Abhandlung, Wien 1951, S. VI+252+Karte I—IV, 8.

Горниот труд на Пфистер е поделен на три дела: 1. Уводна студија; 2. Текст и превод на запазените фрагменти; 3. Коментар.

Во првиот дел се расправаат неколку прашања. Да се задржиме на прашањето на текстот. Текстот што е предмет на оваа студија е објавуван многу пати през последните три века. Тој се состои од три прозни фрагменти, запазени во две групи ракописи и тоа: фрагментот I и III во *Parisinus Suppl. 443, Vaticanus Pal. 142* и *Monacensis 566* а фрагментот II во *Gudianus* и *Parisinus 571*. Нивното издавање започнува во 16. век. Како најстаро Пфистер го цитира изданието на Стефанус (*Henricus Stephanus*) од год. 1589. До 19. век тие фрагменти беа објавувани под името на Дикајарх (*Δικαίαρχος*). Во год. 1831 Осан (*F. Osann*) докажува дека тие фрагменти се од загубеното дело на Хераклид (*Ἡρακλείδης*). Пфистер расправа и за неговото презиме одн. прекар, дали е *Κρητικός* или *κρητικός* (синоним за *ὑραματικός* или *πελαγονεύς*). Он од своја страна го цитира како *Κρητικός*, но прави забелешка дека ни првото ни второто не е апсолутно докажано а не е ни апсолутно невозможно. Понатака гледаме дека истото дело се јавувало под разни наслови, од кои Пфистер, цитирајќи ги, го усвојува насловот *Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων*.

Еден проблем што го разгледува Пфистер е и одделувањето на прозните фрагменти од стиховите на Дионисие (*Διονύσιος Καλλιπᾶν*) кои се во ракописите ставени меѓу фрагментите. Пфистер дава решение по тоа прашање.

Во посебна глава Пфистер расправа за географскиот опсег и политичкиот смер од делото на Хераклид. Тврди дека описот на Пелопонез не е загубен, ами Хераклид воопште не го оставил бидејќи тој, како и Плиније, за *Ἑλλάς* ја признава само територијата северно од истмиската превлака без Етолија, Акарнанија, Епир и Македонија. А како политички смер на делото на Хераклид, Пфистер го наводи тоа што истиот сакал на разните сојузи во своето време (амфикионски, етолски, ахајски) да им покаже кој има право да биде член на еден вистински хеленски сојуз.

Пфистер зел да го реши и прашањето за загубените делови од текстот на Хераклид. Тоа го чини врз основа на содржината од запазените фрагменти или пак врз основа на логиката, претполагајќи при тоа дека Хераклид во опишувањето одел по некој ред. Со такви аргументи Пфистер дава една реконструкција на планот од делото на Хераклид во целост.

Во врска со начинот на пишувањето Пфистер кажува да нема докази дека Хераклид делото го составил врз основа на литература без да ги пропатува лично местата за кои зборува. Но нема сомнение дека искористил и писмени извори оти не беше возможно при такво едно кратковремено задржување во секое одделно место да се при-

берат толку сведенија. При излагањето се служи со метод што Пфистер го дефинира како концизен и прецизен со задржување на битното и карактерните моменти.

Пфистер се занимава и со прашањето за датирање на делото. За тоа расправале и други пред него (Dodwell, Seeliger, Fabricius, Wilamowitz). Пфистер докажува дека terminus post quem бил год. 275 а terminus ante quem год. 200 пред н. е.

Содржајно Пфистер го класира делото на Хераклид како патопис од етнографско-географски карактер, опис на тоа што лично се видело, разгледувало и разбрало со внесување на лични забелешки со поучна тенденција.

Пфистер расправа опширно и за научната област чиј карактер носи делото на Хераклид, за етнографијата (Volkskunde), за принципите со кои се раководеле оние што пред Хераклида внесуваа во своите дела елементи од таков карактер. За самиот Хераклид Пфистер вели дека тој најголемо внимание обрнува на начинот на животот и карактерните особини на народот.

Во вториот дел од својот труд Пфистер го дава текстот и преводот на запазените фрагменти од делото на Хераклид. Првиот фрагмент има 30 глави, вториот има 12 глави а третиот 8 глави. Текстот е снабден со нужен критички апарат.

Третиот дел е коментар, просторно обимен, содржајно разновиден, од историско-научна вредност. Тука се даваат забелешки и појасненија од: граматика, стилистика, семантика, литература, географија, историја, стопанство, етнографија, митологија, општествениот и приватниот живот и друго. Сето тоа е поткрепено со цитати од делата на старите писатели, поети, ретори, филозофи, научници.

На крајот е приложен регистар и 4 географски карти.

Заклучок: Пфистер опширно и сестрано обработил еден комплициран проблем од грчката литература, прашање кое досега било многу пати третирано но сепак заслужувало и понатамошно внимание бидејќи, како вели самиот Пфистер, во целата грчка литература нема ништо слично било по содржина, било по стил, било по личноста на писателот.

А. Г. Таховски, Скопје.

BIBLIOGRAFIJA RADOVA

(DOPUNA)

- Grošelj Milan, O vplivu afekta na stilizaciji Horacovih od, Zbornik Filozofske fakultete v Ljubljani, 1950, str. 31—131, franc. rez.
- Grošelj Milan, Abundantni refleksivni zaimek in medij, Slavistična revija III, 1950, 414—418, franc. rez.
- Mošin V. in Sovrè A., Dodatki h grškim listinam Hilandarja, Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani, 1948, 90 str., 5 fotogr.
- Sovrè Anton, Predsokratiki, izbral in prevedel. Slovenska Matica v Ljubljani, 1946, 307 str.
- Sovrè Anton, Lukian, Satire, Ljubljana, 1946, 327 str.
- Sovrè Anton, Appendix Vergiliana, Culex vv. 372—383, Zbornik Filozofske fakultete v Ljubljani, 1950, str. 23—28, lat. rez.
- Sovrè Anton, Plutarh, Življenje velikih Rimljanov, Ljubljana, 1950, 457 str.
- Sovrè Anton, Homer, Odiseja, Ljubljana, 1951, 381 str.
- Sovrè Anton, L. Aneus Seneka, Poetikvitev (Svet humorja in satire, Ljubljana, 1951, str. 9—23).